

200

॥ श्रवणदादशपूजा ॥

ASHA ARCHIVES

3559

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीवामन प्रीत्यर्थं वामन पुनमहं करी
 ष्ये ॥ अथ ॥ संगम प्रार्थना ॥ संगमतीर्थराजोसि सर्वतीर्थे
 रत्नं कृतः ॥ कालव्यालभयार्ते हि ह्यभयंकुरु मंदनः ॥ १ ॥ ५
 दक प्रार्थन मंत्रः ॥ त्वं मंभः सर्वभूतात्मा पवित्रकरणं शुभं ॥
 वामना चर्नसि ध्यर्थं स्नातस्य हरकिर्त्तिप्रसंगं ॥ २ ॥ श्राम मं
 त्रः ॥ नमस्ते पद्मघनाभाय नमस्ते जलशार्दूलनेमिनम
 स्ते केशवानंतजलरूप नमोस्तुते ॥ ३ ॥ करक पूरण मं
 त्रः ॥ करकं पूरयिष्यामि सरितः सोऽचले जले ॥ पंचरत्न

तुष्य

समायुक्तं तेन तु वामनः ॥ ४ ॥ उपवासं कल्पः ॥ अयं स्थि
त्या निराहारो भुङ्क्ते परमेश्वर ॥ भोक्ष्यामि पुंडरीकाक्ष
श्रवणद्वादसी व्रतं ॥ ५ ॥ अथ ध्यानं ॥ पीतांबरध
रं देवं शंखचक्रगदाधरं ॥ कृष्णजीनं सयुग्मोक्तं वि
श्वरूपं विचिंतयेत् ॥ ६ ॥ ध्यानं समर्पयामी ॥ आगच्छ
भगवान् विस्मोहस्थाने चात्र स्थिरो भव ॥ यावद्वृतं स
मप्येत तावत्तुं संनिधौ भव ॥ ७ ॥ आवाहनं ॥ सिंहसने
स्थितं देवं सुवर्णपुष्पशोभितं ॥ तस्योपरि न्यसेद्देवमा

सनं प्रतिगृह्यतां ॥ ८ ॥ आसनं ॥ विद्यत्तरंगिरीणीतो
कल्लोलविमलंजलं ॥ पाद्यार्घ्यं देवदेवेशपादं मे प्रति
गृह्यतां ॥ ९ ॥ पादं स ॥ वामनाय नमस्तुभ्यं नमस्तेज
लशायिने ॥ गृहाणा ध्यं मया दत्तं वासुदेवनमोस्तुते ॥ १० ॥
अर्घ्यं ॥ मंगलादी सर्वतीर्थेभ्यो मया प्रार्थनया हृतं ॥ तो
यमाचमनीया र्घ्यं शिशिरं प्रतिगृह्यतां ॥ ११ ॥ आचमनीं
घृतं च मधुसंयुक्तं पयश्च दधि शर्करा पंचामृतेन श्रा
पनं मया दत्तं सुरेश्वरं ॥ १२ ॥ पंचामृतस्नानं स ॥ नमस्ते

पद्मनाभाय नमस्ते जलशोधने॥ नमस्ते केरावानंतजल
रूपनमोस्तुते॥१३॥ श्रनंस॥ कदलीगर्भसंकाशतिलक
छागसंमिधं॥ कुरुष्वात्रप्रष्टोतिचवापनायनमोस्तुते॥१४॥
प्रतिष्ठा मंत्रः॥ प्रसीददेव देवेश नमस्ते विश्वरूपिणे॥ न
मस्तेस्तु हृषीकेश पीतनिर्मलवासरो॥१५॥ वस्त्रंस॥
वामनः सर्वतोदाता वामनो हृदये मम॥ विश्वस्य वामन
स्नाता हृतस्तुभ्यं नमो नमः॥१६॥ यक्षोपवीतंस॥ त्र्यंभा
ता सर्वभुतानां स्वमेव जगतः पिता॥ मया दत्तं गृहाण च
सुगंधमनुलेपनं॥१७॥ श्रीखंडं चंदनं दिव्यं गंधाढ्यो सुम
नो हरं॥ विलेपनं सुरेश्रेष्ठ चंदनं प्रतिगृह्यतां॥ गंधंस॥

अक्षदाचसुरेश्वरेष्टाः कुंकुमोक्तास्तु शोभिता ॥ मयानिवेदि
 ता भक्त्या गृहाण परमेश्वर ॥ अक्षतांसं ॥ अथांगपू
 जा ॥ मध्वाय नमः ॥ पादयो पूजयामि ॥ कूर्माय ॥ कट्यं पू०
 ॥ २ ॥ वराहाय नमः ॥ जठरं पूजया ॥ ३ ॥ नारसिं ॥ हृदयं पू०
 ॥ ४ ॥ वामनाय ॥ कंठे पू० ॥ ५ ॥ परशुरामा ॥ मुखे पू० ॥ ६ ॥
 रामाय ॥ नेत्रं पू० ॥ ७ ॥ कृष्णाय ॥ ललाटे पू० ॥ ८ ॥ बोध्या
 न ॥ शिरसी पू० ॥ ९ ॥ कलंकिने ॥ शिखायां पू० ॥ १० ॥ वन
 स्योरोरसो ध्रुवो ॥ ताम्रपंसं ॥ सायं त्रिवर्चः स्तुते ॥ दीपंसं
 नैवेद्यं ॥ शर्कराखंडं रवा ॥ गृह्यतां ॥ नैवेद्यं स ॥ इदं फलं म
 पूगीफलं स ॥ हिरण्यगर्भगर्भस्थं ॥ दक्षिणां स ॥ मंत्राग्निं
 दक्षि चट दानमंत्रः ॥ वामनो बुद्धि तो दाता द्रव्यस्थो वामनस्वयं ॥

वामनस्य प्रसादेन प्राप्ते यदि दुर्लभं ॥ २१ ॥ वमनः प्रतिगृह्णा
तु वामनो वै ददातु च ॥ वामनस्तारको वा ॥ वां वामनाय नमो
नमः ॥ २२ ॥ मम शरीर शुद्ध्यर्थं वामन द्वादशी व्रतां भूतनाश ३
नियकरिष्ये ॥ संगम प्रार्थनं ॥ मम आत्मनः आखिल पापक्ष
य पूर्व कर्माणां च्यादि दुःकृत्यो निर्सन द्वारा श्री परमेश्वर नि ३
प्रीत्यर्थं यथा मिलितोपचारैः प्रतिवार्षिक वमनं ज्ञां करिष्ये ॥
इति वामन द्वादशी व्रत पुजा समाप्तः ॥ ३

श्रीगणेशायनमः॥युधिष्ठिर उवाच॥उपवासेसमर्थानां
 सदैवपुष्करोत्तम॥एकैकद्वादसिपुण्यातांवदस्वममान
 यत्॥१॥श्रीकृष्ण उवाच॥मासिभद्रपदेशुकैद्वादशीश्र
 वणाब्जिता॥सर्वकामप्रदापुण्याउपवासेमहत्फलं॥२॥
 संगमैसरितस्नात्वाद्वादश्यांसमुपोषयेत्॥तत्कर्त्तृस
 मवाप्तोतीद्वादशीद्वादशीफलं॥३॥द्वादस्यामुपवासो
 त्रत्रयोदश्यातुपारणम्॥निषिद्धमपिकर्त्तव्यामिति प्रा
 हपितामहः॥४॥बुधश्रवणसंयुक्ताभाद्रपदेद्वादशीभवे
 त्॥अतीवमहतीतस्यास्नानदानादिचाक्षयम्॥५॥द्वाद
 शीश्रवणोपेतायदभवतिभारत॥संगमैसरितांस्नात्वा

गंगादिस्नानं संकल्पम् ॥ ६ ॥ अथ श्वमेधफलं तस्य भवे
नात्र न स शयः ॥ जलपूर्णं तथा कुंभं स्थापयित्वा विच
क्षणः ॥ ७ ॥ पंचरत्नमोपेतं सोपवीतं स पूजितं ॥ ततः स्कं
धे सुव्यटितं स्थापयित्वा जनार्दनम् ॥ ८ ॥ यथाशक्ति
सुवर्णस्य शंखशारंगभूषितं स्नापयित्वा विधानेन
श्वेतचंदनचर्चितं ॥ ९ ॥ पीतवस्त्रयुगलं नैष्ठिकोपान
हसंयुतं ॥ १० ॥ नमो वासुदेवाय शिरःसंपूजयेत्ततः ॥
१० ॥ श्रीधराय मुखं तद्वत्कंठं कृष्णाय वै नमः ॥ श्रीपत
ये ततः स्कंधौ नाभौ सर्वास्त्रधारिणे ॥ ११ ॥ व्यापकाय न

मः कुक्षौ कव्यां दामो धराय च ॥ त्रैलोक्यं विजयायेति मे
 द्रं संपूजयेद्दरेः ॥ १२ ॥ सर्वाधिपतये जंघेयादौ सर्वासि
 ने नमः ॥ अनेन विधिना राजन् पुष्पधूपैः समे चयेत् ॥
 १३ ॥ ततस्तस्याग्रतो देयं नैवेद्यं घृतपाचितं ॥ सोदकं
 श्वततः कुंभान् शक्त्या दद्याद् द्विचक्षणः ॥ १४ ॥ एवं स
 पूज्य गोविंदं जागरंतत्र कारयेत् ॥ प्रभाते विम
 ले स्नात्वा संपूज्य गरुडध्वजं ॥ १५ ॥ पूष्पधूपादिनै
 वेद्यः फलैर्वस्त्रैः सुशोभनेः पुष्पांजलिपुटो भुत्वा मं
 त्रमेतमुदीरयेत् ॥ १६ ॥ नमो नमस्तोगोविंद नमस्तो

गरुडध्वज॥ नमस्तेकमलानाथगृहाणा ध्येनमोस्तुते
॥१३॥ नमोनमस्तेगोविंदबुधश्रवणसंयुतं॥ अ
३ क्ष घोषसंघं कृत्यासमेसौरव्यप्रदेभव॥१४॥ प्रणिप
त्यततो देवं वेदवेदांगपारंगं॥ पुराणज्ञो विशेष्टेण वि
धिवत्संप्रदायेत्॥१५॥ प्रीयतां देवदेवेशममनित्यं
जनार्दनः॥ अनेनेव विधानेन दद्यात्स्तीरे नरोत्तम॥१६॥
सर्वं समयेत्सम्यक् कृत्वा तं दासजितेंद्रियः॥ अत्रा
प्युदाहरंतीममितिहासपुरातनं॥१७॥ देशोदासरत्नो
कात्मतस्य भागोऽप्युपश्रिये॥ अस्ति राजन्मरुदेशः

६

सर्वसत्त्वभयंकरः॥२१॥सुतससिकताभूमिर्घ्नदुष्टा
महारगाः॥अल्पधायाद्रुमाकीर्णातत्रभूदृश्यतेक
चित्॥२२॥तस्मिन्स्तथावीधेदेरोकश्चिद्देववशाद्
णिकू॥निजस्वार्थपरिभ्रष्टःप्रविष्टोमेरुमंडले॥२३॥
वभ्रामन्नातनयनोक्षुत्तृष्णाव्याकुलेंद्रियः॥कृगा
मःकवनंकूहंयास्यामिनबुबोधसः॥२४॥अथप्रे
तानृददशासौक्षुत्तृष्णाभ्रमकषितान्॥प्रेतस्कंधे
समाकृष्टमेकंविहसतिदर्शनं॥२५॥ददर्शबहुभिःप्रे
तैःसमंतासरिवेष्टितं॥२६॥प्रेतस्कंधान्महीगत्यातस्यां

६

तिमुपागमत् ॥२६॥ सोऽभिवंद्य वणिकुपुत्रमिदं व
चनमब्रवीत् ॥ अस्मिन् द्यौरतरे देवो प्रवेक्षो भ
३ कथं भू वतः ॥२७॥ तमुवाच वणिकुधीमान् स्वार्थं भ्रष्ट
स्य मे भवेत् ॥ प्रवेक्षो देवयोगेन कर्मणा पूर्वकेन
तु ॥२८॥ तृषामां बाध्यतेत्यर्थं क्षुत्क्षामो हं न संश
यः ॥ प्राणैः कंठमनुप्राप्तामनश्च त्रसतो व मे ॥२९॥
अन्नपानं न पश्यामि धृतिमेव न च जायते ॥ इत्ये
न मुक्तं प्रेताग्रे वणिग् वचनमब्रवीत् ॥३०॥ ॥ फु

लेशमिमिमं श्रित्यप्रतीक्षस्वमुहूर्त्तकं॥कृतातिथ्यो
 मयापश्चाद्मिष्यसि यथासुखम्॥३१॥एवमुक्तस्त
 थाचक्रे सवर्णितषयादितः॥ततो मध्याह्नसमये ग
 गनात्यतितापुनः॥३२॥शीतोदावारिध्यामिचदध्याद
 नयुतापुनः॥वर्णित्यंभोजयित्वादीप्रेताबुभुजिततः॥
 ॥३३॥तदाश्चर्यमिवात्मौक्यषणिक्वचनमब्रवीत्॥
 अन्नपानस्यसंप्राप्तिर्देशो ह्यस्मिन्कृतस्तवा॥३४॥
 स्तोकेनापि यथानेन विभर्षिस्त्वहूंकथम्॥प्रेतो
 ब्रवीदिदं वैश्यं पूर्वजन्मनिसद्गुणः॥३५॥अनुभवं

मत्तशसोत्प्रातिवेशीदिजोत्तमः॥चचारसोपिधर्मात्मा
श्रवणद्वादशीव्रतं॥३६॥मयातस्यवीरोधेननास्ति
केनापितकृतं॥दध्योदनयुतादत्तावारिधानिजलान्वी
ता॥३७॥सेयंमेयातिमध्याहेसमयेप्रतिवासरं॥स
र्वदापापकारित्वात्त्रेनभावंगतस्यमे॥३८॥देवादि
हगतोस्यद्यप्रेतान्त्वंतान्विमोक्षय॥ब्रह्मस्वहारिण
श्चैतेपापाःप्रेतत्वमागताः॥३९॥परदाररतःकेचित्स्वा
मिद्रोहरताःपरेभिन्नहोहरताश्चान्येदेहोस्मिन्भृशदारुणे॥४०॥

ममैते भृत्यता प्रा अन्नपानतेन च ॥ अहो यं भगवान् वि
स्तुः परमासासनातनः ॥ ४१ ॥ यदीयते तमुद्दिश्य तदक्ष
यमुदाहृतं ॥ अथ्येनापि चान्नेन तृप्तास्ते ते पुनः पुनः ॥ ४२ ॥
प्रेतभावाच्च दोर्वक्त्रं न मुंचति कदाचन ॥ अहं च पू
जयित्वा तु अतिथित्वमुपस्थितं ॥ ४३ ॥ प्रेतभावादिनि
र्मुक्तौ स्यामि परमां गतिं ॥ प्रयाविहीनाः किं ते ते वने स्मि
भरादारुणे ॥ ४४ ॥ पीडमनुभविष्यति दारुणा कर्मयो
निजां ॥ एतेषां तु महाभाग ममानुग्रहकाम्यया ॥ ४५ ॥
प्रत्येकं नाम गीत्राणि गृहीत्वा लिखितेन च ॥ हिमवतं संतं

मासाद्यत्रैते त्वं लक्ष्यसे निधं ॥ ४६ ॥ गद्या-शीर्षमथोगत्वा
 सर्वेषां आदुमाचरेत् ॥ एवं संभाष्यमाणो सौतस्रजं बून
 दप्रभः ॥ ४७ ॥ विमानं वरमारुह्य स्वर्गलोकमितो गतः ॥
 स्वर्गं गते प्रेतनाथे प्रेतानां च यथाक्रमं ॥ ४८ ॥ नाम गोत्रा
 णि संगृह्य प्रययौ सहिमात्मयं ॥ तत्र प्राप्य निधिं गत्वा वि
 निक्षिप्य स्वके गृहे ॥ ४९ ॥ अनन्तभागमुपादाय गद्या-शीर्ष
 वटं ययौ ॥ प्रेतानां क्रमस्तत्र चक्र आद्वदिने दिने ॥ ५० ॥
 तत्र यस्य तदा आर्द्धं सकरोति महामतिः ॥ स सततस्य तदा
 तत्र दर्शयत्यात्मनस्ततः ॥ ५१ ॥ अनूद्य च महाभाग प्रसादे
 न तवानद्य ॥ प्रेतभावमयात्यक्तः प्रेतो हं परमां गतीं ॥ ५२ ॥

९
सकृत्वाधनलोभेन प्रेतानां निष्कृतिं वणिक् ॥ जगाम
स्वगृहं तत्र मासीद्भाद्रपदे तथा ॥ ५३ ॥ श्रवणद्वादशी
योगे पूजयित्वा जनार्दनं ॥ दानं च दत्त्वा विप्रेभ्यो सोपवा
सो जितेन्द्रियः ॥ ५४ ॥ महानदीसंगमेषु प्रतिवर्षं युधि
ष्ठिर ॥ चकार विधिं वदन्ततो दिष्टान्मागतः ॥ ५५ ॥
अवाप परमं स्थानं दुर्लभं सर्वमानवैः ॥ यत्र कामफ
ला वृक्षानव्यः पायसकर्दमाः ॥ ५६ ॥ तं देशमासा
द्य वणिक् प्रहात्या सुतस्य जांबूनदभूषितांगः ॥ कल्पं
सग्रेमै सुरसुंदरीभिः साकं सरेमे मुदितः सदैव ॥ ५७ ॥